

а в деяких випадках ці дії можуть підпадати під ознаки інших складів злочинів (наприклад, ст. 358 КК «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів»). Поява такої надмірно «спеціальної» норми буде прикладом того, що порушення будь-яких правил, навіть якщо це не призводить до негативних наслідків, потребує кримінальної відповідальності. Так само, може виникнути ідея, що непред'явлення паспорту або іншого документу, що засвідчує особу, при вчиненні правочинів або зверненні до державних чи інших уповноважених органів повинно також тягнути кримінальну відповідальність.

ВЕЧЕРОВА Є. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
докторант кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ДИНАМІЗМ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ, ОБУМОВЛЕНІСТЬ

«Стабільність» буквально означає стійкість, постійність, незмінність, міцність. Цей термін походить від слова «статика», яке в свою чергу означає відсутність руху, стан спокою, нерухомість.

Протилежністю стабільності виступає «динамізм», який з етимологічної точки зору інтерпретується як рухливість, стрімкий розвиток. Даний термін є похідним від слова динаміка, яке означає хід розвитку, зміни будь-якого явища.

Ці на перший погляд діаметрально протилежні категорії об'єднує те, що вони виступають невід'ємними складовими такого більш загального поняття як «розвиток». «Розвиток» — це процес незворотних, закономірних та спрямованих змін; властивість, в результаті якої виникає нова якість стану об'єкта, його складу та структури.

В основі розвитку — рух, який завжди супроводжується певними змінами, в той же час далеко не всі зміни можна розцінювати як розвиток.

В теорії розвитку серед усієї безлічі можливих змін виокремлюють три властивості, які в своїй єдності складають розвиток. Це — мінливість, спадковість та відбір.

Якщо ж адаптувати наведені вище загальні розмірковування безпосередньо до тематики заявленого наукового дослідження, то можна стверджувати про таке.

Стабільність кримінального законодавства — це невід’ємна складова його розвитку, яка представляє собою здатність кримінального законодавства залишатися незмінним протягом тривалого проміжку часу та проявляється у наступності кримінально-правових приписів.

Динамізм кримінального законодавства — це невід’ємна складова його розвитку, яка представляє собою здатність кримінального законодавства до інтенсивних трансформацій. Трансформація кримінального законодавства означає не лише прогресивні зміни, а зміни взагалі, включає також непрогресивні (або навіть регресивні) зміни [1, с. 470].

Для оцінки динамізму кримінального законодавства доречно використовувати такі категорії, як «новели» та «реформи».

Новели законодавства (кримінального законодавства) — це будь-які зміни в його структурі та змісті (як позитивні, так і негативні; як незначні, так і глобальні). Новели, які носять принциповий характер і є прогресивними за своєю спрямованістю більш точно іменувати «реформами» законодавства (кримінального законодавства).

Існує велика кількість різноманітних чинників, які потенційно можуть впливати на стабільність та динамізм кримінального законодавства, в тому числі місцезросташування кримінально-правових приписів в структурі КК та специфічні риси злочинності.

Так, більш стабільними за будь-яких умов об’єктивно завжди виступатимуть ті приписи кримінального закону, які розташовані у його Загальній частині. Даний стан речей можна пояснити тим, що вони є своєрідним вмістилищем переважної більшості принципів кримінального права, які забезпечують стійкість та усталеність кримінального законодавства як такого.

В свою чергу рівень динамізму приписів Особливої частини КК не є константним та залежить (крім усього іншого) від виду суспільно небезпечного діяння (злочинності) на протидію якого вони спрямовані.

З одного боку, із зміною суспільства модернізується і злочинність (на різних історичних етапах криміналізація набуває певні специфічні риси), а з іншого — завжди існує група так званих «вічних злочинів» (наприклад, вбивство, спричинення шкоди здоров’ю, крадіжка, грабіж, розбій, зґвалтування та деякі інші види злочинів) [2, с. 10].

З огляду на взаємозалежність злочинності та кримінального права дана тенденція накладає відбиток на буття кримінального законодавства у часовому форматі, в силу чого можна вести мову про два види кримінально-правових заборон: відносно стабільні та динамічні (змінні).

Перший вид стосується кримінально-правової охорони таких цінностей, посягання на які практично в будь-яких суспільствах визнається злочинним та караним (наприклад, посягання на життя, здоров’я, статеву свободу, власність тощо). В цій частині наступність кримінального законодавства проявляється найбільшою мірою.

Другий вид призначений для протидії злочинності у сферах, які визначаються економічним, політичним, соціальним устроєм даного

суспільства, а також станом його духовної сфери. У вказаних сферах межі наступності кримінального законодавства в змістовному сенсі досить вузькі, а сама система кримінально-правових заборон постійно збільшується та ускладнюється.

Таким чином, представляється можливим підсумувати наступне.

Стабільність кримінального законодавства — це невід'ємна складова його розвитку, яка представляє собою здатність кримінального законодавства залишатися незмінним протягом тривалого проміжку часу та проявляється у наступності кримінально-правових приписів.

Динамізм кримінального законодавства — це невід'ємна складова його розвитку, яка представляє собою здатність кримінального законодавства до інтенсивних трансформацій.

Трансформація кримінального законодавства означає не лише прогресивні зміни, а зміни взагалі, включає також непрогресивні (або навіть регресивні) зміни.

Для оцінки динамізму кримінального законодавства доречно використовувати такі категорії як «новели» та «реформи».

Новели — це будь які нововведення в кримінальному законодавстві, які можуть бути як позитивними (прогресивними), так і негативними (регресивними).

Реформи — це глобальні новели в кримінальному законодавстві, які носять позитивний (прогресивний) характер.

Існує велика кількість різноманітних чинників, які потенційно можуть впливати на стабільність та динамізм кримінального законодавства, в тому числі місце розташування кримінально-правових приписів в структурі КК та специфічні риси злочинності.

Список використаної літератури:

1. Удовика Л.Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір / Л.Г. Удовика. — Х.: Право, 2011. — 552 с.
2. Звизжова О.Ю. Эволюция преступности на различных этапах развития общества: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / О.Ю. Звизжова. — М., 2013. — 20 с.